

Region Midtjylland: Status vedrørende Food KIC¹ / FoodNexus Nordic (tidl. Foodbest Nordic)

20. maj 2016

1. Baggrund

Knowledge and Innovation Communities skal fremme Europas innovationskraft

Et KIC (Knowledge and Innovation Community) skal fremme Europas innovationskraft ved at samle industri, universiteter og myndigheder og bygge på excellences indenfor uddannelse, forskning og innovation. Et KIC har et stærkt fokus på entreprenørskab og samarbejder på tværs af brancher. Budgettet til et KIC er på cirka 1 mia. kr./ år, hvoraf 25% bevilges af European Institute of Innovation and Technology (EIT). EIT's KICs skal bidrage til vækst og sikre jobs i Europa, og de evalueres årligt med optælling af bl.a. nye ideer, nye jobs, nye virksomheder, nyligt overførte ideer mm. Der findes p.t. fem KICs inden for IT, sundhed, klima, energi og materiale.

European Institute of Innovation and Technology (EIT) har i januar 2016 lanceret en ansøgningsrunde om to nye "Knowledge and Innovation Communities (KIC)s" med deadline 14. Juli 2016, hvoraf det ene er inden for fødevarer.

Danmark og Sverige er allerede involveret i andre af EITs KICs, herunder EIT Climate og EIT Health, som har Co-Location Centre i København og EIT ICT, som har CLC i Stockholm.

FoodNexus

FoodNexus (tidl. Foodbest), der er initieret af et dansk-svensk partnerskab, arbejder for at sikre, at der kommer et KIC call inden for fødevarer (Food4Future KIC), samt at FoodNexus-konsortiet indleverer det stærkeste kandidatur. FoodNexus' nordiske node, "FoodNexus Nordic" arbejder med de samme mål, men skal desuden sikre DK/SE en central position i det europæiske konsortium.

¹ KIC'et for fødevarer er udbudt under navnet "Food4Future", men refereres her i lighed med tidligere som Food KIC.

Vækstforum Region Midtjylland har i forbindelse med forberedelsesarbejdet til et fødevare-KIC bevilget 5 mio DKK til FoodNexus Nordic (oprindeligt i perioden jan. 2012-dec. 2014, siden til 2016). Vækstforum havde som forudsætning for at medfinansiere arbejdet, at bidraget indgik som del i et større arbejde med finansiering fra andre. FoodNexus Nordic har arbejdet med inddragelse af en bred kreds af fødevareaktører og med finansiering fra EU via Interreg, universiteter i Danmark, Sverige og Norge, andre regioner i Danmark og Sverige og private donationer (totalt rammebudget: ca. 40 mio DKK). Desuden blev der stillet som krav, at RM løbende blev holdt à jour direkte og gennem en følgegruppe, samt at FoodNexus sikrede central rolle for aktører fra Region Midtjylland. Denne status ikke kun Foodbest arbejde for Region Midtjylland, men hele projektets fremdrift.

2. Status

I juni 2013 blev det bekendtgjort, at der ville komme et fødevare-KIC, og dermed havde FoodNexus opnået sin ene store milepæl, nemlig at sikre, at EIT bevilgede et KIC til fødevarebranchen, dog i 2016 og ikke i 2014 som først forventet.

I skrivende stund, tæt ved deadline for ansøgningens indlevering er status at;

- FoodNexus har opbygget et stærkt, europæisk konsortium, der er bygget op af en kreds af interesserede virksomheder og videninstitutioner på tværs af Europa, der hver især har særlig ekspertise inden for fødevarer.
- Konsortiet er organiseret med en fælles bestyrelse (Executive Board) og fem noder, der samler aktører i deres område, de såkaldte "pre-CLC's".
- Det nordiske pre-CLC er et stærkt, bredt konsortium af virksomheder, videninstitutioner, innovationsnetværk og -aktører med politisk opbakning nationalt såvel som regionalt i Danmark, Sverige og tildels i Norge. Det har egen bestyrelse og har som delmål at sikre bedre sammenhængskraft regionens fødevare-innovationssystem uanset udfaldet af et KIC.
- Konsortiet skriver på en ansøgning, og er enigt om strategi, fagligt indhold, organisering af KIC og instrumenter for KIC, der stimulerer entrepreneurship og uddannelse for at udvikle innovative løsninger til hele fødevaresystemet.
- Der har været gennemført aktiviteter for det nordiske FoodNexus partnerskab med involvering af aktører fra Region Midtjylland.

3. Konsortiet og dets partnere

Organisering i ansøgningsfasen

FoodNexus konsortiet er organiseret - som KICs - i fem noder, såkaldte pre-Co-Location Centre, som partnerne er tilknyttet, og som hver er koordineret af partnere. Pre-CLC'erne er: Nordic, Benelux

(Wageningen Universitet), Iberica (Valencia Universitet), Italien (Bologna Universitet) og Frankrig (INRA Paris). Der er desuden samarbejde med erhvervsliv og/eller videninstitutioner i Wrocław, Budapest, Berlin, Dublin og Nottingham.

Konsortiet har en fælleseuropæisk bestyrelse, Executive Board, bestående af repræsentanter fra alle noder, fordelt med 50% industri og 50% akademika.

Sekretariatetsfunktioner for det fælleseuropæiske FoodNexus varetages af et lille sekretariat hos FoodNexus Nordic i København / Lund. Formanden for konsortiet, Rob Hamer, kommer fra Unilever.

FoodNexus Nordic er den nordiske node i FoodNexus samarbejdet. Den består af en medlemsorganisation (Foodbest Nordic Council) som tæller industri, videninstitutioner, netværk og offentlige organisationer i Danmark og Sverige, og som ved årlige generalforsamlinger udpeger bestyrelsen. Bestyrelsens medlemmer tæller p.t. (repræsentanter med stærke relationer til Region Midtjylland aktører er fremhævet):

Bent Claudi Lassen (Chairman); Yvonne Granfelt (Vice Chairman), Lund University; **Harry Barraza, Arla Foods**, Erik Bisgaard Madsen, Vice Dean, University of Copenhagen – Faculty of Science; **Niels Christian Nielsen, Dean Science & technology, Aarhus University**; **Hans Elbek Pedersen, Customer Innovation Manager, AarhusKarlshamn**; Lena Andersson-Eklund, Swedish University of Agricultural Sciences; Leif Lundin, SP Swedish Institute for Food and Biotechnology (SIK); Johan Mårtensson, Packbridge; Mats Larsson, R&D Director, Lantmännen; **Greta Jakobsen, Director, Marinova, former chairman of The Danish Food Industry Agency.**

Partnere i ansøgningsfasen

FoodNexus-konsortiet nyder i ansøgningsfasen stor opbakning fra virksomheder og universiteter i, og det nordiske samarbejde er vel forankret.

Over 80 Core partnere har committed sig i 2015 ved at underskrive "Letter of Intent". Blandt de skandinaviske partnere tælles Arla Foods, Novozymes, Chr. Hansen, Danish Crown, Orkla, Lantmännen, Københavns Universitet, Århus Universitetet, DTU, Lunds universitet, Sveriges lantbruksuniversitet, Chalmers, Konsortiet består på europæisk plan også af store internationale virksomheder som Unilever, Barilla, Danone, Bel, prestigefyldte uddannelsesinstitutioner som Bologna Universitetet, Institut National de Recherche Agricole (INRA, Frankrig), Wageningen University Region i NL, og Teagasc i Irland.

Siden underskrivningen af "Letter of Intent" har partnerne mødtes under stormøder "Partner Assemblies", hvor ansøgningens fremdrift og partnerkreds drøftes og arbejdet forankres. Der har været afholdt i maj 2015, december 2015, marts og der afholdes et 18. maj 2016.

Partnere i KIC-fasen

Organisationer indgår i KIC-partnerskab på forskelligt niveau, med forskellige rettigheder og forpligtelser, hhv. Core, Associate, Project, Network Partners – de to første niveauer er yderligere beskrevet i et fælles "Terms and Benefits"-dokument, de to næste beskrives som en del af CLC definitionen.

Core Partnere underskriver ansøgning, medfinansierer mest, er direkte ansvarlige overfor EIT idet de etablerer den juridiske person "KIC Legal Entity" og har størst indflydelse på KIC'ets strategi og aktivitet gennem en fælles bestyrelse. Disse er virksomheder og videninstitutioner.

Associate partnere er partnere, der indgår i KIC-aktivitet, medfinansiere noget, men spiller i højere grad en rolle gennem det CLC, de er tilknyttet. Disse er virksomheder og videninstitutioner

Project Partnere Indgår i KIC-projekter, som de delvist medfinansierer, men har ikke formelt indflydelse på CLC'et eller KIC'et.

Network Partnere indgår som partnere i CLC og har en støttende, disseminerende funktion (f.x. regioner, klynger, netværk...)

SME'er forventes at indgå på flere niveauer i projekter, f.x. til samarbejde med store virksomheder, men p.t. ikke som core partnere.

Proces for udvælgelse af Core Partnere

Den fælleseuropæiske Executive Board (kaldet "ExBo") gennemfører i maj 2016 en proces til udvælgelse af de Core Partnere, der skal indgå i ansøgningen, idet et konsortium er begrænset til 50 på ansøgningstidspunktet. Dog skal der i ansøgningen også ligge en plan for udvidelse af KIC-partnerskabet, så Core Partner ansøgere, der ikke i første omgang indgår, kan få en mulighed for deltagelse senere.

Der har i foråret 2016 løbet en proces i Norden for at partnere kunne tilkendegive interesse for Core eller Associate partners.

De nordiske partnere, der har tilkendegivet interesse i at indgå som Core Partnere er 3 fra industrien og 8 videninstitutioner. (Notat om status eftersendes)

4. En ansøgning i verdensklasse

FoodNexus Executive Board sikrer koordineringen og skrivningen af en forventningsvis vindende ansøgning med interne og eksterne eksperter. Arbejdet bygger bl.a. på faglige indspil og værktøjer til udvikling af entrepreneurship og uddannelse i fødevarer systemet udarbejdet igennem de seneste år, ikke mindst udviklet i det nordiske FoodNexus.

Strategi

FoodNexus har udviklet en solid strategi, operations og impacts, der er ved at blive præciseret og dokumenteret i ansøgningen. Strategien forholder sig til de globale udfordringer, og til fødevarerbranchens specifikke udfordringer samt muligheder. Den er vel forankret i konsortiet.

Tidslinie:

Der arbejdes intenst med ansøgningen i disse måneder. Markante tidspunkter er:

- 14. Juli 2016 (ansøgningsdeadline)
- August: udmelding om, hvilke konsortier, der skal pitche for EIT bestyrelsen
- 16.-17. November: udmelding af, hvilket konsortium, der udpeges til at blive KIC
- Januar 2017: Opbygning og formalisering af KIC'et ved Interim bestyrelse og CLC'erne

5. Konkurrence

Konsortiet er PT bekendt med, at der findes ét væsentligt, konkurrerende konsortium med Nestlé i samarbejde med Pepsico, og prestigefyldte universiteter som Cambridge University, Technische Universität München, EPFL i Schweiz m.fl. men ingen skandinaviske fødevarerpartnere. Der forventes flere konkurrerende bud fra mindre konsortier.

6. Region Midtjyllands involvering

Region Midtjylland har støttet FoodNexus Nordic økonomisk via Vækstforum, men også i praksis og politisk har samarbejdet bidraget til at sikre et stærkt fundament for samarbejde i fødevarer systemet i Norden.

Som en del af aftalen med Vækstforum skal aktører fra Regionen involveres både i processen og i videst muligt omfang sikres positioner i det ansøgende konsortium (dette afhænger dog af Executive Boards beslutninger på basis af kriterier som excellence, balance i konsortiet og økonomisk involvering).

I punktform kan følgende indflydelsespunkter samt samspil med aktører af særlig relevans for Region Midtjylland nævnes:

- *Der har siden 2014 været ansat en medarbejder i FoodNexus (René Damkjer, tidligere var posten besat af Søren R. Riber), som har kontor på Aarhus Universitet (initialt på Agro Business Park) og løbende har dialog med Region Midtjylland og dets aktører*
- *Region Midtjylland har indflydelse i bestyrelsen for Foodbest DK/SE via flere medlemmer.*
- *Der er nedsat en lille sparringsgruppe mellem AU, AFP, RM og René der mødes efter behov*
- *Klaus Grunert, AU har fungeret som leder (alias Flag Carrier) for en arbejdsgruppe med fokus på consumers*
- *René Damkjer og Harry Barraza har indgået i skrivegruppen vedr. entrepreneurship og er involveret i udviklingen af betydelige dele til selve ansøgningen.*
- *Andre forskere fra AU har været kontaktet / inddraget som en del af flag carrier arbejdet – og der forsøges at få personer involveret i arbejdet med ICT/Big data.*
- *Der har været god deltagelse fra Region Midtjylland aktører til FoodNexus Nordic aktiviteter som "FoodNexus Network" afholdt 2-3 gange årligt siden 2013*
- *Harry Barraza, Arla har deltaget i en række af Exbo møderne som substitut for den nordiske industrirepræsentation.*
- *Mindst én virksomhed fra Region Midtjylland forventes at indgå blandt Core Partnere, mens en stribe aktører fra regionen forventes at indtage Associate Partner-rolle og få central placering i det nordiske CLC.*
- *FoodBest har desuden deltaget i FoodNetworks gruppe for regionale fødevareaktører / fødevareagenter, hvor der i december var fællesmøde mellem fødevareagenterne, de fødevareansvarlige i regionerne, Foodnetwork og Foodbest, hvor René gav en opdatering*
- *FoodNexus Nordic har hvert år ydet støtte og samarbejde til European Food Venture Forum*
- *Foodbest har haft løbende dialog med Agro Business Park i forhold til samarbejde mellem Future Food Innovation og Foodbest samt gensidig udveksling om initiativer*
- *FoodNexus har gennemført en evaluering i 2014 for at sikre, at relevante aktører bl.a. i Regionen blev inddraget, som blev fulgt op af øget samspil med bl.a. Teknologisk Institut.*

7. Gennemførte aktiviteter i FoodNexus Nordic:

- Education og entrepreneurship workshops

- Definition af "Business Opportunity Areas". Her blev forskere og industri involveret, bl.a. fra AU, Danish Crown, Arla Foods. BOA-processen blev gennemført først i Norden, siden i Europa.
- Kortlægning af nordens innovations- og entrepreneurship redskaber "Best cases for next practice" er igangsat og resultater inddraget i udvikling af instrumenter til KIC'et.
- Der har været afholdt workshops om uddannelse og om entrepreneurship i 2012, 2014, 2015 og 2016 med involvering af Nordic- partnere, deltagelse bl.a. fra organisationer fra Region Midtjylland
- Der har været gennemført en runde med indsamling af forslag til KIC-pilot-projekter, i hvilken aktører fra Region Midtjylland har indleveret flere forslag.
- Der har været gennemført møder og workshops, hvor repræsentanter fra fødevarerregioner i danske og svenske regioner har deltaget (DK: Midtjylland, Nordjylland, Sjælland, Hovedstaden, Syd- og Sønderjylland; SV: Halland, Västra Götaland, Skåne) i 2013 og 2016
- "Best cases for next practice", en kortlægning af entrepreneurship-fremmende initiativer, har været gennemført og spilles ind i FoodNexus- arbejdet i Norden og på Europæisk plan

8. Politisk forankring

Der er dialog med politiske instanser for at sikre forankring nationalt og regionalt i Danmark og Sverige. Bl.a. har der været dialog med Näringsdepartementet i Sverige, Uddannelses- og Innovationsministerierne i Danmark, Region Midtjylland, Region Hovedstaden og Region Skåne, Region Västra Götaland, Region Halland for at sikre opbakning til processen og et fremtidigt KIC. Herunder er der tæt dialog med politikere og embedsfolk i Greater Copenhagen.

9. Opsummerende:

- Et Food4Future KIC udgør for de danske og svenske organisationer en mulighed for øget international eksponering inden for innovation, bæredygtighed og sundhed mv. relateret til fødevarer, samt samarbejde med førende internationale virksomheder og institutioner.
- Opbakning og støtte fra regeringer og regioner er væsentlig, såvel i ansøgningsfasen som under et fungerende KIC, til finansiering, synliggørelse og til disseminering af KIC'ets resultater i form af et løft i uddannelse, nye jobs, idé- og produktudvikling, start-ups mv.
- Det skal understreges, at EIT KICs / Food4Future er et europæisk projekt.

Bilag:

- Liste over Nordic Network fra Network Meeting 24 februar 2016